

Predstavitev dokumenta in vabilo na seminar

Evropska načela kakovosti

*za posege, ki jih financira EU in
lahko vplivajo na kulturno dediščino*

23. MAJ 2023

FAKULTETA ZA ARHITEKTURO
ZOISOVA 12 • LJUBLJANA

»... pri načrtovanju, izvajanju in vrednotenju politik EU še naprej upošteva njihov neposredni in posredni učinek na spodbujanje, ohranjanje in varstvo kulturne dediščine Evrope in zlasti potrebo po kakovostnih smernicah, s čimer bo zagotovila, da naložbe EU ne bodo škodile vrednotam kulturne dediščine ali jih zmanjšale ...«

U.L. EU, SKLEPI SVETA O POTREBI PO POSTAVLJANJU
KULTURNE DEDIŠČINE V OSPREDJE POLITIK EU, (2018/C 196/05)

Kulturna dediščina je ključnega pomena za kakovost življenja in uresničevanje ciljev trajnostnega razvoja. Dobro načrtovane naložbe v kulturno dediščino s spodbujanjem uporabe obstoječih območij in stavbne dediščine prispevajo k trajnostnemu razvoju ter socialni koheziji. K inovativnim rešitvam, ki usklajeno upoštevajo okoljske, družbene, kulturne in ekonomske vidike razvoja, nas zavezuje tudi evropski zeleni dogovor.

Evropska unija preko kohezijske politike ter Načrta za okrevanje in odpornost sofinancira številne projekte s ciljem izboljšanja ter ohranjanja kakovosti obstoječih območij in stavbne dediščine. Dokument »Evropska načela kakovosti«, ki ga je prav z namenom za oblikovanje evropske strategije naročila Evropska unija, opredeljuje celosten koncept obravnave in posegov v kulturno dediščino.

→ Kaj so Evropska načela kakovosti?

Gre za dokument, ki naj bi zagotovil izhodišča za kakovostne rešitve pri vseh posegih, ki lahko potencialno vplivajo na kulturno dediščino. Je rezultat dela interdisciplinarne skupine strokovnjakov s področja varovanja kulturne dediščine in povzema ključne koncepte, standarde, mednarodne listine, evropske konvencije ter najnovejše spremembe v razumevanju in praksi ohranjanja dediščine.

Dokument je Evropska komisija naročila, da bi se v prihodnje v čim večji meri izognili

neustreznim in strokovno premalo podprtim posegom, ki se financirajo iz evropskih sredstev.

Evropska načela kakovosti so trenutno priporočilni dokument, nastal s ciljem, da postane zagotavljanje temeljnih meril kakovosti čim prej obvezno za vse posege z vplivi na kulturno dediščino, ki bodo sofinancirani iz evropskih sredstev. So pripomoček za celostno usmerjanje projektov, vezanih na kulturno dediščino.

Nacionalni odbor ICOMOS Slovenija je Evropska načela kakovosti prevedel leta 2021. Dostopen je na povezavi:

https://icomos.splet.arnes.si/files/2021/12/EU_Nacela_Kakovosti_Web.pdf

→ Cilj dokumenta Evropska načela kakovosti

Cilj dokumenta je najti pravo ravnovesje med kakovostjo ohranjanja in varovanja na eni strani ter dinamičnimi pristopi k obnovi in vzdrževanju, inovativni prilagojeni ponovni uporabi in krepitvi kulturne dediščine na drugi strani. Niz strokovnih načel kakovosti in navezujočih se meril, ki jih vsebuje dokument, zagotavlja, da odločitve v zvezi s kakršnimi koli posegi z vplivi na kulturno dediščino temeljijo na ustrezni oceni

pomena/vrednosti dediščine in ustrezno upoštevajo vse prednosti njenega ohranjanja: okoljske, kulturne, družbene in gospodarske.

Načela narekujejo celostno uvajanje ukrepov za zagotavljanje kakovosti z oza-veščanjem in krepitvijo izvajanja konservatorskih načel ter standardov v vseh fazah projekta – od programiranja/načrtovanja, vrednotenja do izvajanja in upravljanja.

→ Zakaj so Evropska načela kakovosti pomembna?

Sredstva EU predstavljajo veliko naložbo v prihodnost, predvsem v ohranjanje kulturne dediščine na ravni EU, saj ta spodbuja občutek pripadnosti skupnemu evropskemu prostoru, prispeva k boljšemu odzivanju na družbene, gospodarske in

okoljske izzive na različnih ravneh ter je strateški vir za trajnostno prihodnost Evrope. Z doslednim upoštevanjem kulturne dediščine v drugih sektorskih politikah in ukrepih lahko kar najbolj izkoristimo njene družbene ter gospodarske prednosti.

Pomembno je, da se pri porabi teh sredstev zagotovi:

- učinkovito in trajnostno uporabo tega javnega financiranja,
- da dodeljevanje prihodnjega financiranja ne bo negativno vplivalo na kulturno dediščino,
- vzpostavitev standardov, ki bodo podprli učinkovit kodeks ravnanja in upoštevali vse deležnike,
- da bodo imeli rezultati pozitivne učinke in pozitivno dojetje vloge EU za vse državljane EU ter njihove skupnosti.

→ Komu je dokument namenjen?

Namenjen je tako odločevalcem, oblikovalcem politik in programov, ki jih financira EU, kot tudi investitorjem, lokalnim skupnostim, nevladnim organizacijam, ki delujejo na tem področju, in seveda načrtov-

alcem ter projektantom. Pravzaprav vsem, ki so neposredno ali posredno vključeni v načrtovanje in odločanje glede posegov, ki lahko vplivajo na kulturno dediščino.

→ Program

- 9.30–10.00** Registracija
- 10.00–10.30** **Pozdravna nagovora:**
izr. prof. dr. Sonja Ifko, predsednica ICOMOS Slovenija, Fakulteta za arhitekturo UL
Matevž Čelik Vidmar, državni sekretar, Ministrstvo za kulturo RS
- 10.30–11.15** **European Quality Principles**
Gráinne Shaffrey, ICOMOS Irska (spletna predstavitev)
- 11.15–12.00** **Slovenska strategija pametne specializacije S5 in kulturna dediščina**
Marko Hren, Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj RS
- 12.00–13.00** Odmor za kosilo
- 13.00–13.30** **Evropska sredstva in kulturna dediščina –
Evropska kohezijska politika in Načrt za okrevanje in odpornost**
Irena Marš, vodja Službe za kohezijsko politiko, Ministrstvo za kulturo RS
- 13.30–14.00** **Evropska načela kakovosti – predstavitev dokumenta**
Nataša Jurgec Gurnick, ICOMOS, Ministrstvo za kulturo RS
- 14.00–14.30** **Evropska načela kakovosti – predstavitev vloge strokovnjakov**
Marija Režek Kambič, ICOMOS, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
- 14.30–14.45** Odmor
- 14.45–15.30** **Primeri praks, okrogla miza.**
Sodelujoči: Saša Roškar, Sonja Ifko, Marko Hren,
Irena Marš, Nataša Jurgec Gurnick, Marija Režek Kambič

Vse, ki bi želeli s krajšimi, 3–5–minutnimi prispevki sodelovati v razpravi na temo izvajanja projektov na področju ohranjanja kulturne dediščine, prosimo, da nam to sporočite na naslov info@icomos.si do **18. maja 2023**.

Udeležba na dogodku prinaša **3 ZAPS kreditne točke**.

Kotizacija za udeležbo na konferenci je **30 EUR**, za člane/članice ZAPS **25 EUR**, za študente pa je **brezplačna**. Potrdilo o plačilu kotizacije je del prijave.

Prijavite se lahko na povezavi: <https://forms.gle/5JhVrAcAQzxhFZFB7> ali preko obrazca, ki ga najdete na našem Facebook profilu <https://www.facebook.com/IcomosSlovenija/> in spletni strani <https://icomos.si/>.

Rok za prijavo: 22. maj 2023